

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मसी समूह, पाँचौं तह, फार्मसी सुपरभाइजर/फार्मसी ल्याव टेक्निसियन पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	स मय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क (४० अङ्क)	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job-based knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क (६० अङ्क)	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job-based knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क (६० अङ्क) ४ प्रश्न × १० अङ्क (४० अङ्क)	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र / विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ। सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनैसङ्केत गरेको भएसवै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर तथा विद्युत्तिय उपकरण (Calculator & Electronic Devices) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मोसी समूह, पाँचौं तह, फार्मोसी सुपरभाइजर/फार्मोसी ल्याव टेक्निसियन पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

८. परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण (विद्युतिय घडी लगायत) परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
९. विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
१०. विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
११. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
१२. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
१३. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८२/११/१२

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मसी समूह, पाँचौं तह, फार्मसी सुपरभाइजर/फार्मसी ल्याव टेक्निसियन पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I):-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग-१ (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड-क (Section - A) : (१० प्रश्न×२ अङ्क = २० अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

(२० अङ्क)

- १.१ नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- १.२ नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालको आर्थिक अवस्था र आवधिक योजना र गण्डकी प्रदेशको आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- १.४ जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- १.५ मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- १.६ जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.७ नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीमा भएका व्यवस्थाहरू)
- १.८ नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली सम्बन्धी जानकारी
- १.९ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- १.१० क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- १.११ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू
- १.१२ लैङ्गिक समानता, अपाङ्गता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GEDSI) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खण्ड-ख (Section - B) : (१० प्रश्न×२ अङ्क = २० अङ्क)

२. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

(२० अङ्क)

२.१ कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)

- २.१.१ कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
- २.१.२ सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
- २.१.३ कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
- २.१.४ कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
- २.१.५ कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure): पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), परिपत्र (Circular), फाइलिङ, तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
- २.१.६ अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मोसी समूह, पाँचौं तह, फार्मोसी सुपरभाइजर/फार्मोसी ल्याव टेक्निसियन पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.१.७ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन (Public Procurement Management) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.१.८ कार्यालयमा सूचना प्रविधि (Windows, Word, Excel, PowerPoint, E-Mail, Internet, Large Language Models (LLMs) and Social Media) र नवप्रवर्तन (Innovation) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.२ निजामती सेवा ऐन, गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन र तत् तत् ऐन बमोजिमका नियमावलीहरूमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
 - २.२.१ सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
 - २.२.२ कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, बिदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - २.२.३ कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण र कर्तव्यहरू
- २.३ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सम्बन्धी जानकारी
- २.४ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, (संशोधन सहित) २०७४
- २.५ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- २.६ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, लोक सेवा आयोग र प्रदेश लोक सेवा आयोग सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.७ सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.८ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- २.९ सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter) : महत्व र आवश्यकता
- २.१० व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरण र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- २.११ मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मसी समूह, पाँचौं तह, फार्मसी सुपरभाइजर/फार्मसी ल्याब टेक्निसियन पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II):-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न X २ अङ्क = ६० अङ्क)

1. **Development of Pharmacy and Drug Legislation in Nepal**

1.1 History of pharmacy and pharmaceutical Institutions in Nepal

1.2 औषधि ऐन, २०३५:- गुणस्तरीय औषधिको उत्पादन, निकासी, पैठारी, बिक्री वितरण र संचय सम्बन्धी व्यवस्था, औषधिको वर्गिकरण र नेपालमा प्रतिबन्धित औषधिहरू

1.3 औषधि ऐन, २०३५ र त्यस अन्तर्गत जारी गरिएको देहायका नियमावली तथा संहिताहरू:-

- औषधि दर्ता नियमावली, २०३८
- औषधि परामर्श परिषद र औषधि सल्लाहकार समिति गठन नियमावली, २०३७
- औषधि जाँचबुझ तथा निरीक्षण नियमावली, २०४० - औषधि स्तर नियमावली, २०४३
- औषधि उत्पादन संहिता, २०४१

1.4 Use of pharmacopoeia and pharmacopoeias recognized in Nepal

1.5 National health policy and national Drug Policy

1.6 गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य नीति, २०७८

1.7 खोप सेवा (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०७५ (गण्डकी प्रदेश)

2. **Dispensing and Hospital Pharmacy**

2.1 Prescription, prescribed and OTC drugs, proper handling of prescription, incompatibilities, adverse drug reactions, and drug interaction, patient's profile and its records

2.2 Pharmaceutical dosage forms, dispensing of pharmaceutical preparations

2.3 Pharmaceutical additives

2.4 Roles of pharmacists in hospital and community pharmacy, patient counseling and communication

2.5 National formulary and hospital formulary

2.6 Standard treatment schedules and rational use of drugs

2.7 Telemedicine

3. **Pharmaceutic and Dosage Form**

3.1 Types of drugs and formulation (solid, liquid, semisolid, gases, and aerosols)

3.2 Route of drug administration and drug delivery systems

3.3 New dosage forms and novel drug delivery systems

3.4 Drug stability and preservation

3.5 Basic knowledge on pharmaceutical preparations and labelling

3.6 Product development and design

4. **Pharmacognosy**

4.1 Source of drugs, medicinal and aromatic plant resources of Nepal

4.2 Alternative and complementary medicinal systems and their drawbacks

4.3 Drying, storage, and quality control of herbal drugs

4.4 Extraction process, separation, and isolation of active ingredients

4.5 Plant-derived pharmacologically active agents

5. **Emergency and Pharmaceutical Care**

5.1 Basic knowledge of first aid; various medical conditions requiring first aid.

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मसी समूह, पाँचौं तह, फार्मसी सुपरभाइजर/फार्मसी ल्याब टेक्निसियन पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 5.2 Principle and strategy of primary health care system in the context of the national health policy
- 5.3 Medical and health insurance
- 5.4 Maternal and child health care
- 5.5 Narcotic, psychotropic, and addictive agents and their handling Communicable diseases and their treatment
- 5.6 Drug toxicity and poisoning, antidotes
- 5.7 Antibiotic and chemotherapeutic resistance and its management
6. **Pharmaceutical Analysis**
 - 6.1 Pharmacopeia and its components
 - 6.2 Drug purity, qualitative and quantitative drug analysis techniques.
 - 6.3 Separation techniques, column-, paper-, thin-layer chromatography
 - 6.4 Basic principles of spectroscopic methods, visible and UV and IR spectroscopy
 - 6.5 Sampling technique and use of statistics
7. **Pharmacology and Microbiology**
 - 7.1 Basic knowledge of pharmacokinetics and pharmacodynamics
 - 7.2 Classes of drugs with examples, mechanism, and action of drugs, indication, dose, safety, and mode of administration
 - 7.3 Basic principles of microbiology and immunology, sterility, and pyrogen testing
8. **Inventory Control and Drug Supply Management**
 - 8.1 Category of drugs
 - 8.2 Logistics management and distribution
 - 8.3 Drug cost and cost-sharing drug scheme
 - 8.4 Concept of essential drugs
 - 8.5 Storage and cold chain management of drugs and biologicals

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयवस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job-Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको भाग (Part II) सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job-Based-Knowledge) को पाठ्यक्रमका एकाइबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

पाठ्यक्रमको एकाई	1	2	3	4	5	6	7	8
प्रश्न संख्या	4	4	4	3	3	4	4	4

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मसी समूह, पाँचौं तह, फार्मसी सुपरभाइजर/फार्मसी ल्याब टेक्निसियन पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II):-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job-based-knowledge)

खण्ड- क (Section- A) :- ५० अङ्क

1. **Development of Pharmacy and Drug Legislation in Nepal**
 - 1.1 History of pharmacy and pharmaceutical Institutions in Nepal
 - 1.2 औषधि ऐन, २०३५:- गुणस्तरीय औषधिको उत्पादन, निकासी, पैठारी, बिक्री वितरण र संचय सम्बन्धी व्यवस्था, औषधिको वर्गिकरण र नेपालमा प्रतिबन्धित औषधिहरू
 - 1.4 औषधि ऐन, २०३५ र त्यस अन्तर्गत जारी गरिएको देहायका नियमावली तथा संहिताहरू:-
 - औषधि दर्ता नियमावली, २०३८
 - औषधि परामर्श परिषद र औषधि सल्लाहकार समिति गठन नियमावली, २०३७
 - औषधि जांचबुझ तथा निरीक्षण नियमावली, २०४० - औषधि स्तर नियमावली, २०४३
 - औषधि उत्पादन संहिता, २०४१
 - 1.4 Use of pharmacopoeia and pharmacopoeias recognized in Nepal
 - 1.5 National health policy and national Drug Policy
 - 1.7 गण्डकी प्रदेश स्वास्थ्य नीति, २०७८
 - 1.7 खोप सेवा (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०७५ (गण्डकी प्रदेश)
2. **Dispensing and Hospital Pharmacy**
 - 2.1 Prescription, prescribed and OTC drugs, proper handling of prescription, incompatibilities, adverse drug reactions, and drug interaction, patient's profile and its records
 - 2.2 Pharmaceutical dosage forms, dispensing of pharmaceutical preparations
 - 2.3 Pharmaceutical additives
 - 2.4 Roles of pharmacists in hospital and community pharmacy, patient counseling and communication
 - 2.5 National formulary and hospital formulary
 - 2.6 Standard treatment schedules and rational use of drugs
 - 2.7 Telemedicine
3. **Pharmaceutic and Dosage Form**
 - 3.1 Types of drugs and formulation (solid, liquid, semisolid, gases, and aerosols)
 - 3.2 Route of drug administration and drug delivery systems
 - 3.3 New dosage forms and novel drug delivery systems
 - 3.4 Drug stability and preservation
 - 3.5 Basic knowledge on pharmaceutical preparations and labelling
 - 3.6 Product development and design
4. **Pharmacognosy**
 - 4.1 Source of drugs, medicinal and aromatic plant resources of Nepal
 - 4.2 Alternative and complementary medicinal systems and their drawbacks
 - 4.3 Drying, storage, and quality control of herbal drugs
 - 4.4 Extraction process, separation, and isolation of active ingredients
 - 4.5 Plant-derived pharmacologically active agents

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश/स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, फार्मैसी समूह, पाँचौं तह, फार्मैसी सुपरभाइजर/फार्मैसी ल्याब टेक्निसियन पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड- ख (Section- B): - ५० अङ्क

5. Emergency and Pharmaceutical Care

- 5.1 Basic knowledge of first aid; various medical conditions requiring first aid.
- 5.2 Principle and strategy of primary health care system in the context of the national health policy
- 5.3 Medical and health insurance
- 5.4 Maternal and child health care
- 5.5 Narcotic, psychotropic, and addictive agents and their handling Communicable diseases and their treatment
- 5.6 Drug toxicity and poisoning, antidotes
- 5.7 Antibiotic and chemotherapeutic resistance and its management

6. Pharmaceutical Analysis

- 6.1 Pharmacoepia and its components
- 6.2 Drug purity, qualitative and quantitative drug analysis techniques.
- 6.3 Separation techniques, column-, paper-, thin-layer chromatography
- 6.4 Basic principles of spectroscopic methods, visible and UV and IR spectroscopy
- 6.5 Sampling technique and use of statistics

7. Pharmacology and Microbiology

- 7.1 Basic knowledge of pharmacokinetics and pharmacodynamics
- 7.2 Classes of drugs with examples, mechanism, and action of drugs, indication, dose, safety, and mode of administration
- 7.3 Basic principles of microbiology and immunology, sterility, and pyrogen testing

8. Inventory Control and Drug Supply Management

- 8.1 Category of drugs
- 8.2 Logistics management and distribution
- 8.3 Drug cost and cost-sharing drug scheme
- 8.4 Concept of essential drugs
- 8.5 Storage and cold chain management of drugs and biologicals

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job-Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०

खण्ड	छोटो उत्तर (Section-A)				छोटो उत्तर (Section-B)				लामो उत्तर Section	
	1	2	3	4	5	6	7	8	A	B
पाठ्यक्रमका एकाइ	2	1	2	1	2	1	1	2	2	2
प्रश्न संख्या	2	1	2	1	2	1	1	2	2	2